

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: +420 286 840 129
E-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

Image politických stran – září 2013

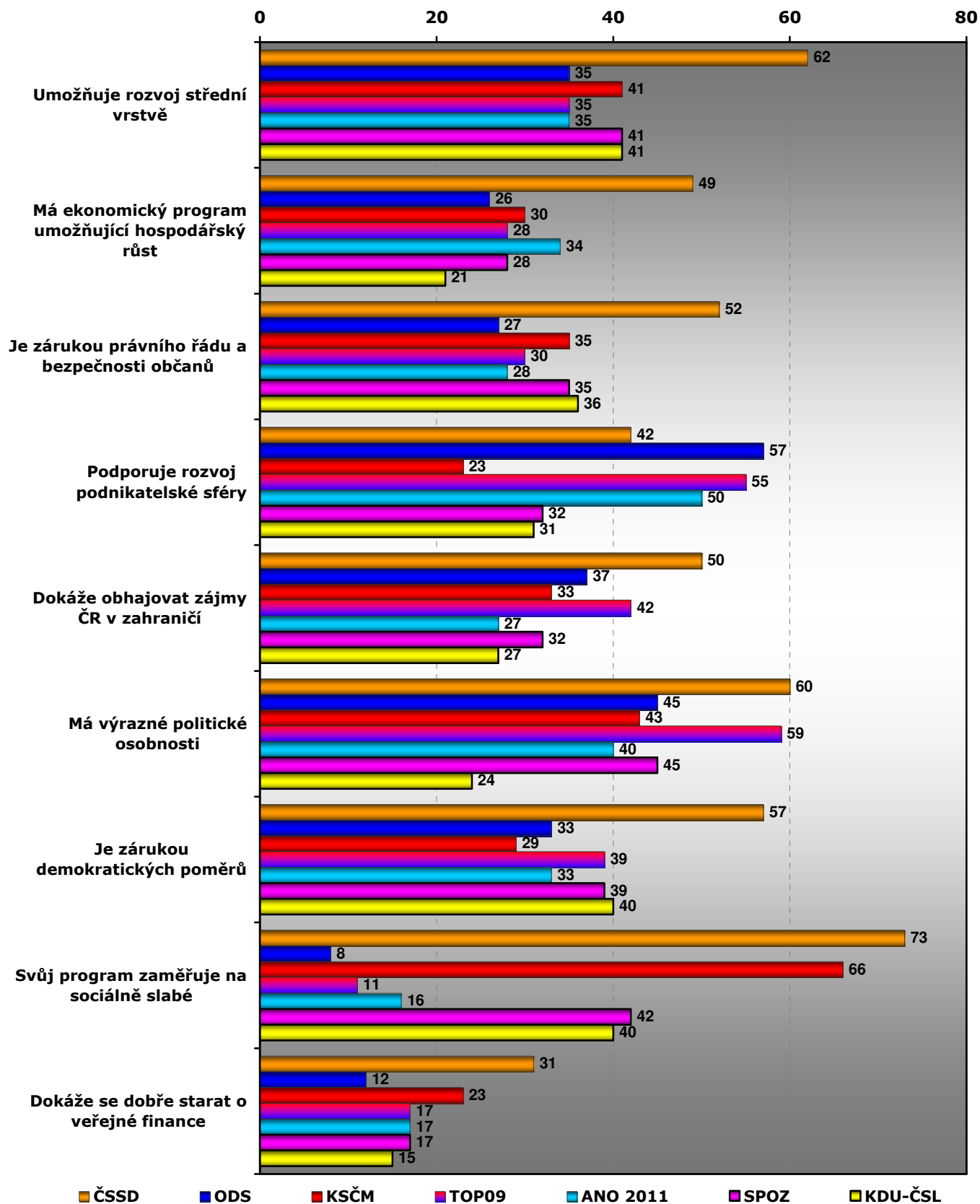
Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v13-09</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>9. – 16. 9. 2013</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraje (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1029</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>245</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PV.88</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>11. října 2013</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

V září 2013 CVVM zjišťovalo názory na působení jednotlivých stran. Dotázaní se vyjadřovali k tomu, nakolik jsou politické strany zárukou demokratických poměrů, jakož i právního řádu a bezpečnosti občanů, do jaké míry jsou schopny obhajovat zájmy České republiky, disponují-li výraznými osobnostmi, zda mají ekonomický program umožňující hospodářský růst, zda podporují rozvoj podnikatelské sféry, zda umožňují rozvoj střední vrstvě, zda zaměřují svůj program na sociálně slabé a jestli se dokážou dobře starat o veřejné finance.¹

¹ Znění otázky: „Rádi bychom věděli, jaký dojem na Vás dělají některé politické strany. Postupně budu číst jednotlivé výroky a Vy mi sdělíte, zda se podle Vás hodí k dané straně: b) Umožňuje rozvoj střední vrstvě, c) Má ekonomický program umožňující hospodářský růst, d) Je zárukou právního řádu a bezpečnosti občanů, f) Podporuje rozvoj podnikatelské sféry, g) Dokáže obhajovat zájmy ČR v zahraničí, h) Má výrazné politické osobnosti, i) Je zárukou demokratických poměrů, j) Svůj program zaměřuje na sociálně slabé, k) Dokáže se dobře starat o veřejné finance.“ Možnosti odpovědí: ano, ne.

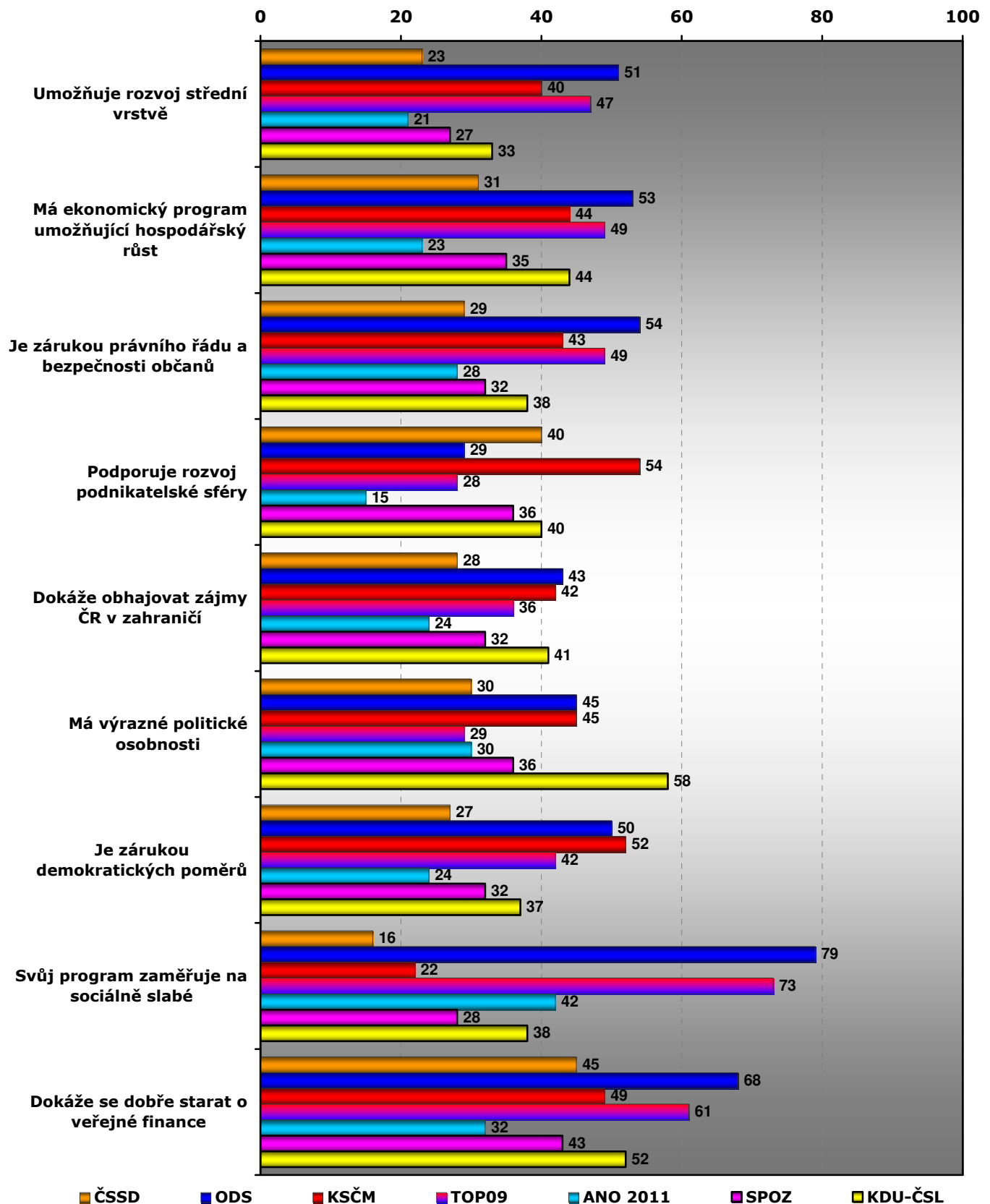
Graf 1a: Názory na činnost politických stran – souhlas s charakteristikou (v %)

Pozn.: V grafu jsou zaznamenány u jednotlivých položek a stran odpovědi „ano“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „ne“ a „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 9. – 16. 9. 2013, 1029 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

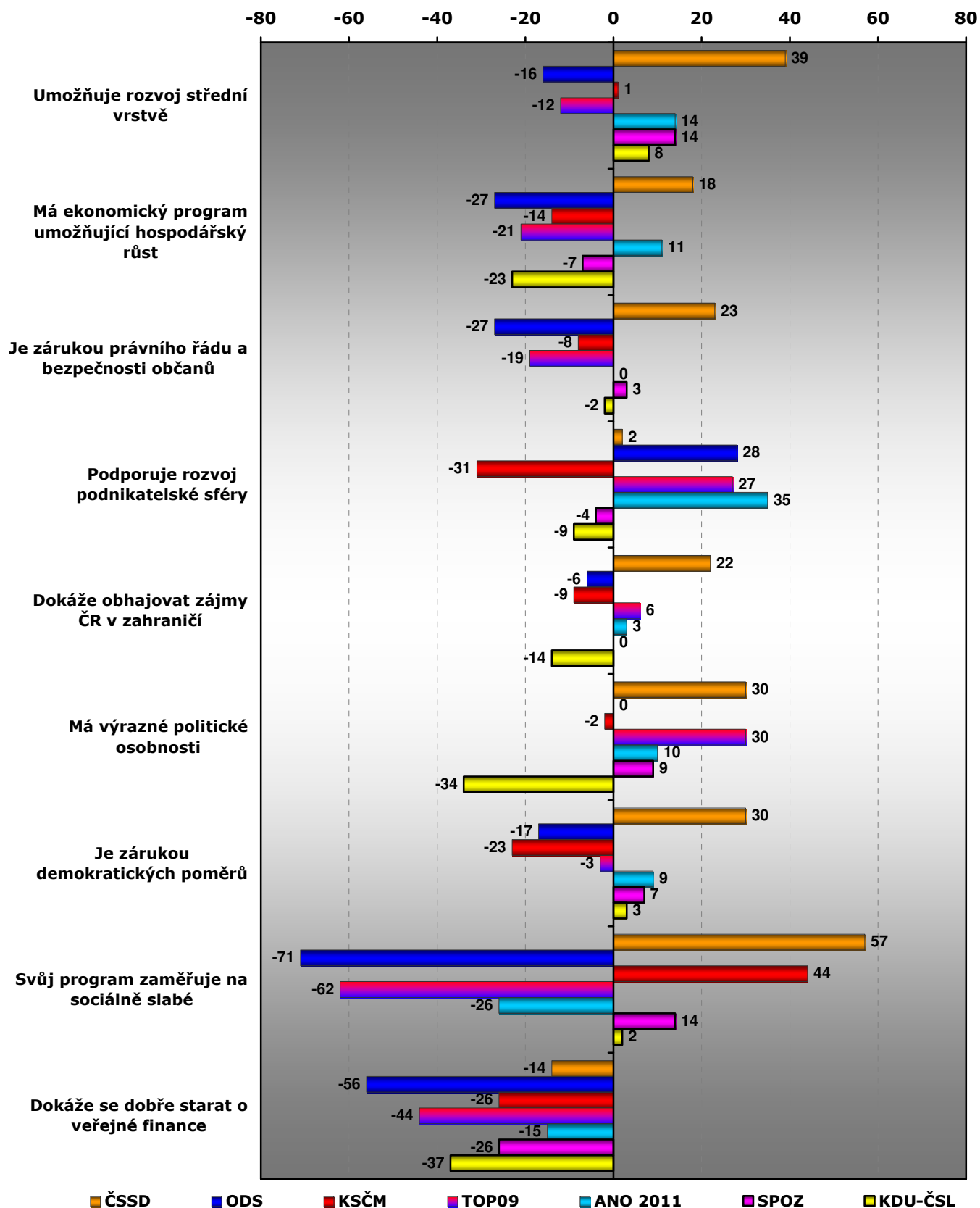
Graf 1b: Názory na činnost politických stran – nesouhlas s charakteristikou (v %)

Pozn.: V grafu jsou zaznamenány u jednotlivých položek a stran odpovědi „ne“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „ano“ a „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 9. – 16. 9. 2013, 1029 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Graf 2: Názory na činnost politických stran – rozdíly mezi podíly souhlasu a nesouhlasu

Pozn.: V grafu jsou zaznamenány u jednotlivých položek a stran rozdíly mezi procentními podíly odpovědí „ano“ a odpovědí „ne“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 9. – 16. 9. 2013, 1029 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak ukazují výsledky zachycené v grafech 1a, 1b a 2, ze sledovaných stran ve většině zkoumaných oblastí vyznívá relativně nejlépe hodnocení ČSSD. Jedinou výjimku v tomto ohledu tvoří oblast podpory rozvoje podnikatelské sféry, kde jsou strany vnímané jako pravicové, tedy ODS, TOP 09 a ANO 2011, častěji pozitivně spojovány s touto charakteristikou než ČSSD. U některých oblastí se z hlediska buď podílu kladných odpovědí, nebo alespoň z hlediska rozdílu mezi podíly „ano“ a „ne“ jiné strany ČSSD vyrovnaly, případně alespoň výrazně přiblížily. To platí o výroku, že strana má výrazné politické osobnosti, kde prakticky shodného výsledku dosáhla TOP 09, nebo o tom, že se strana dokáže dobře starat o veřejné finance, kde rozdíl mezi kladnými a zápornými vyjádřeními v případě ANO 2011 byl srovnatelný s rozdílem zaznamenaným u ČSSD, ovšem při výrazně nižších podílech kladného i záporného vyjádření a při vysokém podílu odpovědí „nevím“, kterou zde zvolila polovina dotázaných. U výroku týkajícího se zaměření programu na sociálně slabé se pak k jinak suverénní pozici ČSSD blížila KSČM. ČSSD byla rovněž jedinou stranou, u které podíl souhlasu s jednotlivými zkoumanými charakteristikami vždy převažoval nad nesouhlasem s výjimkou položky „dokáže se dobře starat o veřejné finance“, kde ovšem negativní odpovědi jasně převládaly u všech zkoumaných stran.

Souhlas nad nesouhlasem vesměs převažoval, nebo byl s ním v rovnováze, i v případě ANO 2011, když kromě již zmiňované schopnosti starat se dobře o veřejné finance negativní odpovědi zde výrazně převládaly už jen u výroku, že strana zaměřuje svůj program na sociálně slabé. V tomto ohledu zřejmě zapůsobil i určitý efekt nového politického subjektu, u kterého, pokud nebyl s určitou charakteristikou výslovně spojován, respondenti spíše volili nerozhodnou odpověď než výslovné odmítnutí předloženého výroku. Díky tomu z hlediska rozdílu mezi odpověďmi „ano“ a „ne“ se hnutí ANO 2011 ocitlo poměrně výrazně i před ODS a TOP 09 v případě podpory rozvoje podnikatelské sféry, ačkoli podíl samotných odpovědí „ano“ byl v jeho případě o něco nižší. Něco podobného můžeme vidět i v případě hodnocení SPOZ, u které se s výjimkou již zmiňované, u všech zařazených stran převážně skepticky viděné položky týkající se veřejných financí, žádná další položka nepohybovala hluboko v záporu, pokud jde o rozdíl mezi podíly odpovědí „ano“ a „ne“. Jen mírně pod nulou se SPOZ v tomto ohledu ocitla u otázky, zda má ekonomický program umožňující ekonomický růst, a v případě podpory rozvoje podnikatelské sféry. Na rozdíl od ANO 2011, které bylo silně spojováno právě s podporou podnikatelské sféry, však SPOZ v žádné z položek výrazně nevynikla, a příliš nebodovala ani u položek jako je typicky levicové zaměření programu na sociálně slabé či umožňování rozvoje střední třídy, kde dominovala programově blízká ČSSD.

Postoje ke KSČM jsou zřetelně vyhraněné u položky zaměření programu na sociálně slabé (pozitivně) a podpory rozvoje podnikatelské sféry (negativně), v menší míře i v případě toho, že je zárukou demokratických poměrů (opět negativně). V ostatních položkách se hodnocení KSČM pohybuje z pohledu rozdílu mezi podíly odpovědí „ano“ a „ne“ v mírném záporu nebo okolo nuly, ovšem vesměs při poměrně vysokých podílech kladných odpovědí, které se pohybovaly od jedné čtvrtiny do více než dvou pětín, nepočítáme-li nejsilnější položku v podání KSČM, jíž je zaměření programu na sociálně slabé, kde podíl souhlasu dosahoval úrovně dvou třetin.

ODS a TOP 09 jsou převážně vnímány jako strany, které nejenže nejsou svým programem zaměřeny na sociálně slabé, což vzhledem k jejich pravicové orientaci není žádné překvapení, ale podle mínění většiny nemají ani program umožňující ekonomický růst či rozvoj střední třídy, nejsou zárukou právního řádu a bezpečnosti občanů, nedokážou se dobře starat o veřejné finance a hlavně v případě ODS nejsou ani zárukou demokratických poměrů. V pozitivním smyslu

jsou v rámci zkoumaných charakteristik výrazně spojeny pouze s podporou rozvoje podnikatelské sféry a v případě TOP 09 ještě i nabídkou výrazných politických osobností.

KDU-ČSL jako středová či středopravicová strana je pak výrazně častěji než její pravicoví konkurenti TOP 09, případně ODS či ANO 2011 spojována se zaměřením programu na sociálně slabé, s rozvojem střední vrstvy a rovněž se zárukou právního řádu a bezpečnosti občanů, jakož i demokratických poměrů (to poslední zejména v porovnání s ODS). Podobně špatně jako ODS a TOP 09 je na tom KDU-ČSL z hlediska ekonomického programu umožňujícího ekonomický růst a jen o něco méně špatně v poměru k nim si stojí z hlediska schopnosti starat se dobře o veřejné finance. Hůře pak pro KDU-ČSL vyznívá hájení zájmů ČR v zahraničí, podpora rozvoje podnikatelské sféry a především nabídka výrazných politických osobností.

Tabulka 1: Názory na činnost politických stran – vývoj v letech 2010-2013

	Září 2010					Září 2011				Září 2013				
	KDU-ČSL	TOP 09	KSČM	ODS	ČSSD	TOP 09	KSČM	ODS	ČSSD	KDU-ČSL	TOP 09	KSČM	ODS	ČSSD
Má výrazné politické osobnosti.	26	69	39	66	59	59	36	54	52	24	59	43	45	60
Podporuje rozvoj podnikatelské sféry.	28	60	17	70	33	56	19	64	35	31	55	23	57	42
Svůj program zaměřuje na sociálně slabé.	38	14	66	10	73	9	68	8	71	40	11	66	8	73
Umožňuje rozvoj střední vrstvě.	36	39	35	40	52	32	39	31	54	41	35	41	35	62
Je zárukou demokratických poměrů.	36	49	21	47	48	40	24	39	48	40	39	29	33	57
Dokáže obhajovat zájmy ČR v zahraničí.	26	50	21	53	39	41	24	40	38	27	42	33	37	50
Je zárukou právního řádu a bezpečnosti občanů.	29	37	28	38	41	31	29	30	41	36	30	35	27	52
Má program umožňující hospodářský růst.	18	42	19	44	34	30	22	32	33	21	28	30	26	49

Pozn.: V tabulce jsou v buňkách uvedeny procentuální podíly respondentů, kteří u konkrétní strany souhlasili s daným výrokiem.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 9. – 16. 9. 2013, 1029 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor; Naše společnost 5. – 12. 9. 2011, 984 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor; Naše společnost 30. 8. – 6. 9. 2010, 1024 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Většina zkoumaných položek byla v případě některých stran sledována již v minulosti. Podíváme-li se na vývoj postojů v uplynulém volebním období, tj. od roku 2010 (viz tabulku 1), v případě ČSSD můžeme vidět od roku 2010 výrazné zvýšení podílu souhlasu u všech položek s výjimkou zaměření programu na sociálně slabé, kde je ovšem podíl souhlasu stabilně vysoký, a také nabídky výrazných politických osobností, kde se podíl souhlasu po určitém poklesu zaznamenaném v roce 2011 vrátil na úroveň z roku 2010. Zřetelné zvýšení podílu souhlasu v porovnání s rokem 2010 výzkum zaznamenal u všech položek s výjimkou stabilně vyzdvihovaného zaměření programu na sociálně chudé i v případě KSČM. KDU-ČSL si pak mírně polepšila z hlediska úrovně souhlasu v tom, že je zárukou právního řádu a bezpečnosti občanů, že umožňuje rozvoj střední vrstvě a že je zárukou demokratických poměrů. Kromě toho ke zvýšení souhlasu na hranici konfidenčního intervalu vyznačujícího oblast statistické chyby v případě KDU-ČSL došlo i u položek podpory podnikatelské sféry a ekonomického programu umožňujícího hospodářský růst. V případě ODS a v menší míře i TOP 09 se souhlas u všech položek s výjimkou stabilně nízkého zaměření programu na sociálně slabé naopak od roku 2010 výrazně snížil.

Podrobnější analýza ukázala celkem pochopitelně výrazné difference zejména z hlediska stranických preferencí. Kromě toho, že s jednotlivými charakteristikami ve zvýšené míře vyjadřovali souhlas příznivci příslušné strany, šetření ukázalo, že souhlas s jednotlivými charakteristikami v případě ČSSD

častěji vyslovovali rovněž voliči KSČM, zatímco nesouhlas většinou ve zvýšené míře vyjadřovali příznivci ODS a TOP 09. Podobně také u KSČM se relativně častější souhlas objevoval mezi stoupenci ČSSD, zatímco lidé preferující ODS či TOP 09 častěji nesouhlasili. Víceméně tytéž difference se objevily i při posuzování jednotlivých položek v souvislosti s SPOZ, kde souhlas vyjadřovali častěji voliči ČSSD a KSČM, zatímco nesouhlas ve zvýšené míře vyjadřovali přívrženci ODS a TOP 09. U KDU-ČSL byly postoje méně diferencované a jejich diferenciaci měla poněkud selektivní ráz, když příznivci ČSSD častěji souhlasili s tím, že KDU-ČSL umožňuje rozvoj střední třídy a podporuje rozvoj podnikatelské sféry, zatímco stoupenci TOP 09 ve zvýšené míře souhlasili s tím, že KDU-ČSL se programově zaměřuje na sociálně slabé a že je zárukou právního řádu a bezpečnosti občanů. V případě ODS a TOP 09 je pak situace v podstatě zrcadlově obrácená v porovnání s hodnocením ČSSD nebo KSČM, když vyšší podíly souhlasu se objevovaly mezi stoupenci ODS a TOP 09, zatímco nesouhlas u většiny položek častěji vyslovovali lidé preferující KSČM nebo ČSSD. Názory na ANO 2011 se mezi stoupenci jiných stran diferencovaly jen málo, byť u podpory střední vrstvy byl zaznamenán relativně vyšší podíl souhlasu mezi voliči TOP 09 a za záruku právního řádu a bezpečnosti občanů poněkud častěji ANO 2011 považují příznivci ODS. U všech stran a u většiny položek relativně skeptičtější postoje vyjadřovali rozhodnutí nevoliči.